

3. Siréna

Ak nasmerujete prúd vzduchu na rotujúci disk s dierami, môžete počuť zvuk.

Vysvetlite tento jav a preskúmajte, ako vlastnosti zvuku závisia od relevantných parametrov.

3. Siréna

Vysvetlenie problému

Zvuk – mechanické vlnenie, zmena tlaku vzduchu, frekvencia 16 Hz – 16 000 Hz,
vzduch pri prechode úzkou hranatou štrbinou produkuje víry (statický prípad)

Carriérove víry

f – frekvencia zvuku (500 Hz)

v – rýchlosť vzduchu (0,5 m/s)

u – šírka štrbiny (1 mm)

- turbulентné prúdenie, Reynoldsovo číslo
- k – prefúknutie na vyšší tón
- Schlierenova fotografia alebo dymové obrazce

$$f = k \frac{v}{u}$$

Dokážeme fúkaním vzduchu cez otvor v nerotujúcom disku produkovať počuteľný zvuk?

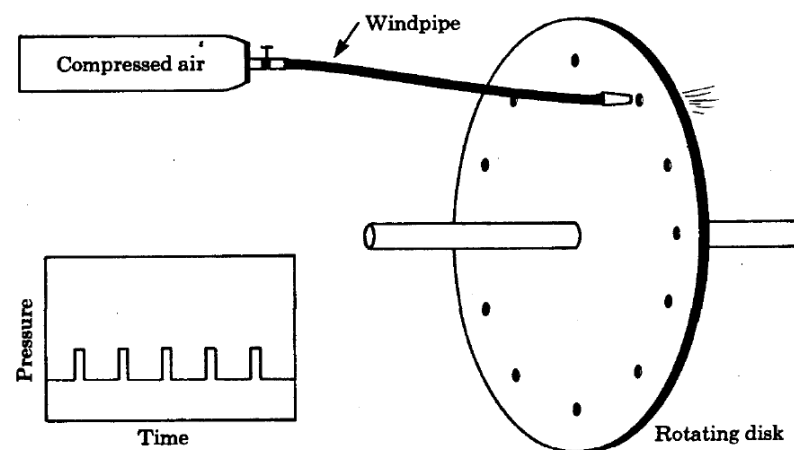
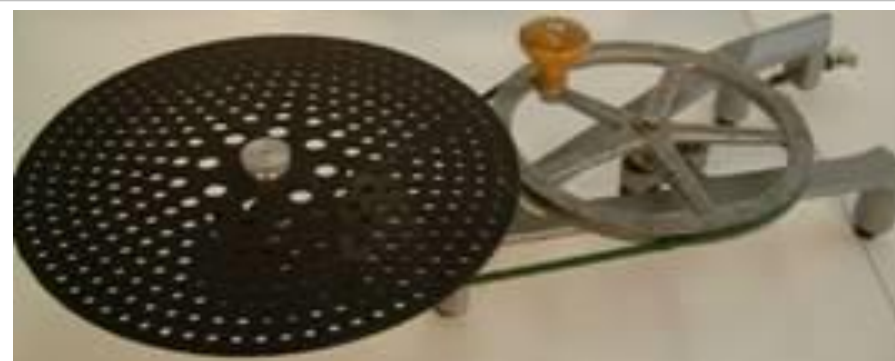
3. Siréna

Seebeckova siréna

- kruhové otvory umiestnené na sústredných kružniciach
- počet otvorov na kružnici, napr. : 24:27:30:32:36:40:45:48
- zmena tlaku vzduchu pri náraze na rotujúci disk s otvormi (dynamický prípad)

$$f_{zvuku} = f_{otáčania} \cdot N$$

N - počet otvorov na kružnici

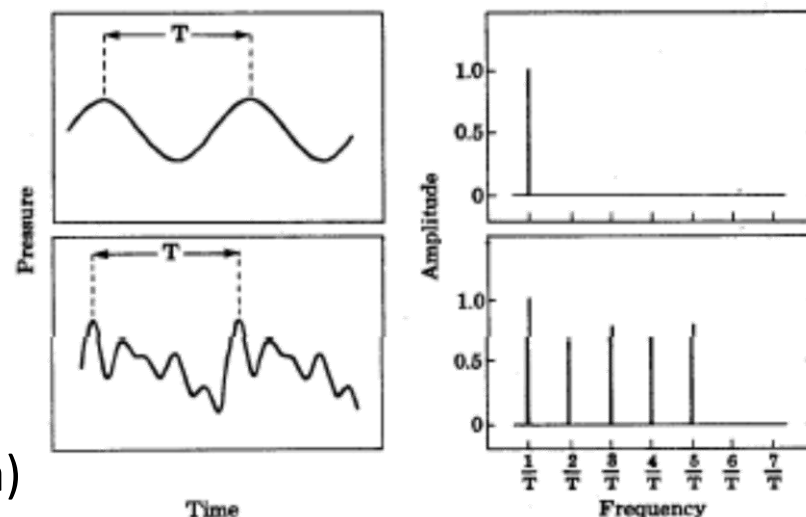
3. Siréna

Zvuk

- mechanické pozdĺžne vlnenie, stláčanie a rozpínanie pružného prostredia
- prah počuteľnosti $\Delta p = 10^{-5}$ Pa   prah bolesti $\Delta p = 10^2$ Pa
- periodický a harmonický priebeh, **jednoduchý tón**
- **výška zvuku** - frekvencia

- viacero frekvencií, **zložený tón**
- výšku udáva základná (najnižšia frekvencia)
- **farba zvuku** – základná a vyššie harmonické frekvencie

- hlasitosť zvuku – intenzita zvuku $I = \frac{P}{S}$ $I_0 = 10^{-12} \text{ W.m}^{-2}$ $I_b = 1 \text{ W.m}^{-2}$
0 dB   120 dB

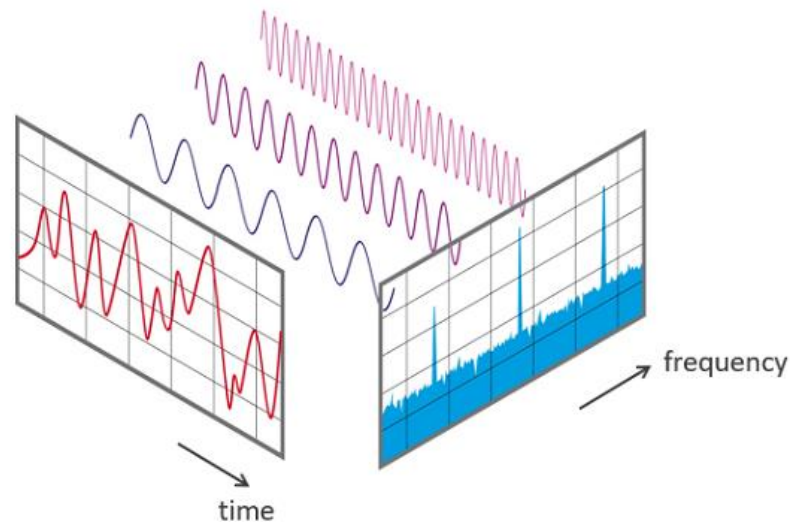
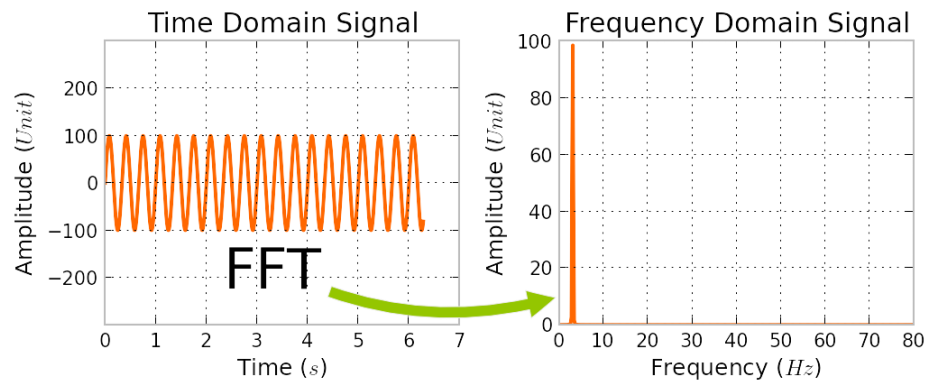
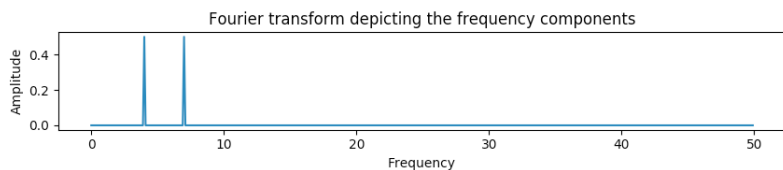
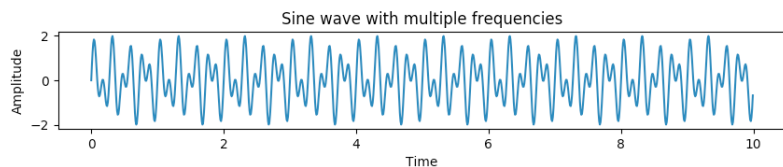
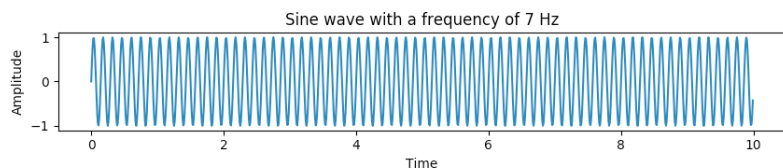
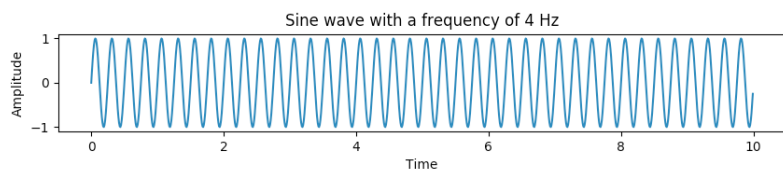

3. Siréna

Zvuk

- frekvenčná analýza zvuku

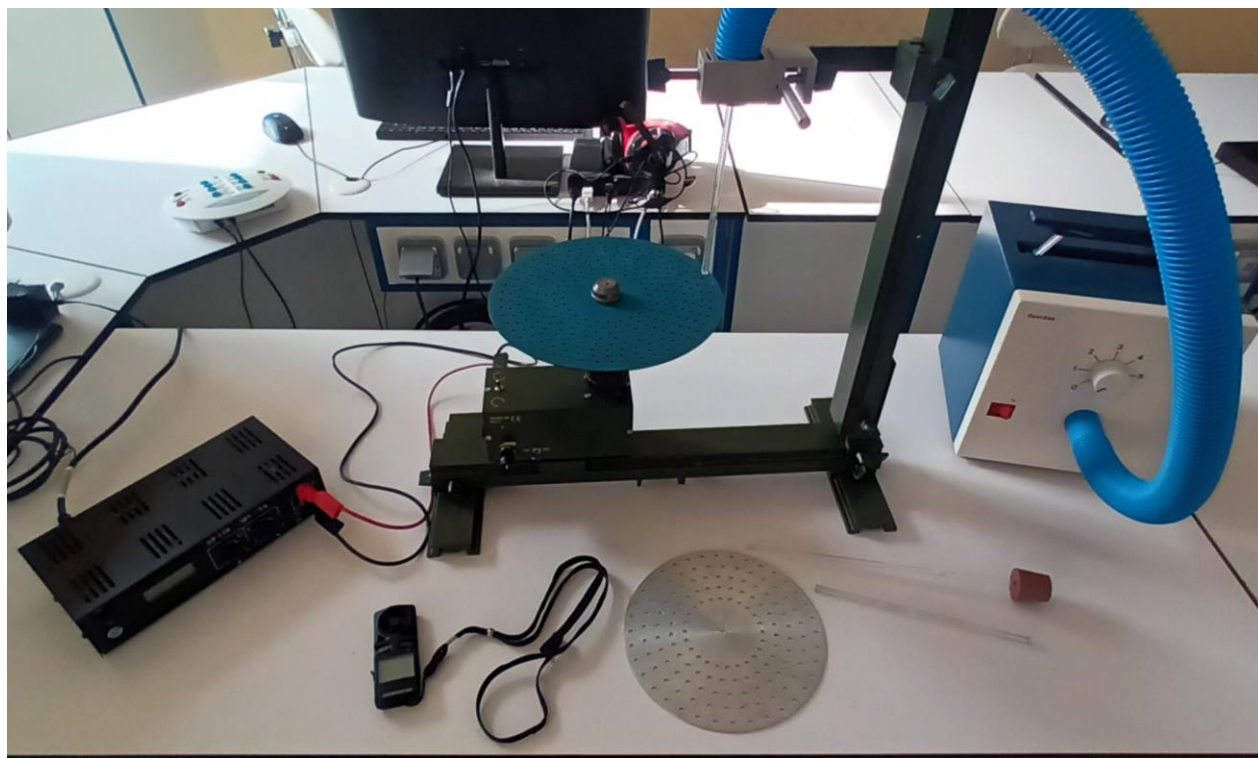
- FFT Python, Audacity, Phypox

3. Siréna

Aparatúra

- motor s kontrolovanými otáčkami
- kompresor pre vytváranie prúdu vzduchu
- hadica s koncovkou
- kruhový disk s otvormi
- záznam zvuku meranie

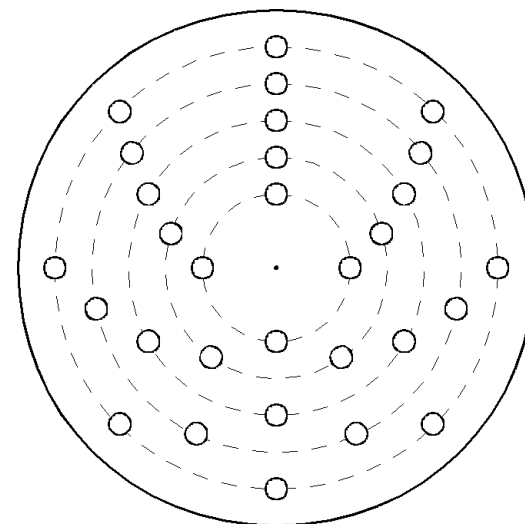
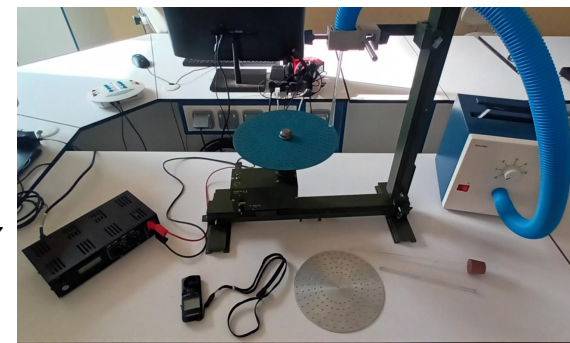

3. Siréna

Aparatúra

- **otáčky disku**
  - fotobrána snímajúca zárezy na disku,
  - senzor svetla snímajúci zmeny osvetlenia pri prerušení
- **rýchlosť prúdenia vzduchu**
  - anemometer
- **veľkosť prierezu trubice** voči priemeru otvorov na disku
- **počet a veľkosť kruhových otvorov** na disku
- **základná** frekvencia vznikajúceho zvuku
- **analýza zvuku** a jeho vyšších harmonických frekvencií

3. Siréna

Čo môžeme skúmať

- Preukážme závislosť frekvencie zvuku na počte otvorov a otáčkach disku.
- Ako vzdialenosť otvorov pri rovnakej frekvencii prerušovania ovplyvní zvuk?
- Ako pomer prierezu prúdu vzduchu a priečneho priemeru otvoru ovplyvní zvuk?
- Ako profil (ostrá alebo zaoblená hrana) otvoru ovplyvní zvuk?
- Ako hrúbka disku ovplyvní zvuk?
- Aký zvuk dokážeme vytvoriť iba prúdiacim vzduchom, bez rotácie disku?
- Čo je zdrojom zafarbenia zvuku?

Skúmané parametre ovplyvňujúce zvuk

frekvencia otáčania, počet otvorov

rozmiestnenie otvorov, tvar otvorov

rýchlosť prúdenia vzduchu, prierez prúdiaceho vzduchu voči prierezu otvoru